

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин
Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

**КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЗВ'ЯЗКИ З
ГРОМАДСЬКІСТЮ**

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	29 "Міжнародні відносини"
Спеціальність	292 "Міжнародні економічні відносини"
Освітній рівень	третій (освітньо-науковий)
Освітня програма	"Міжнародні економічні відносини"

Статус дисципліни

вибіркова

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Розробник(и):

к.е.н., доцент

Олександра ГРОНЬ

Завідувач кафедри

міжнародних економічних
відносин

Ірина ОТЕНКО

Гарант програми

Ірина ОТЕНКО

Харків

2023

ВСТУП

Сучасне суспільство очікує від бізнесу соціально відповідальних дій та активної участі у вирішенні проблем суспільства. Зміна місця і ролі суб'єктів господарювання в економічних відносинах, процеси глобалізації та формування єдиного комунікаційного простору актуалізували необхідність формування нової парадигми сталого розвитку. Найбільш ефективно в рамках підприємства вона може бути реалізована на основі стратегії соціально-відповідального маркетингу - маркетингової філософії, яка передбачає діяльність компанії у спосіб, який найкращим чином відповідає інтересам суспільства у сьогоденній і довгостроковій перспективі та є добровільною ініціативою організацій щодо дотримання етичних норм у сфері соціальної взаємодії та прийняття на себе відповідальності за вплив на навколишнє середовище, партнерів, споживачів, працівників, громади тощо.

Метою навчальної дисципліни «Корпоративна соціальна відповідальність та зв'язки з громадськістю» є формування знань щодо сутності та принципів корпоративної соціальної відповідальності та навичок впровадження корпоративної соціальної відповідальності в діяльності міжнародних компаній; навичок формування іміджу соціально-відповідальної компанії із застосуванням технологій паблік рілейшнз.

Завданнями навчальної дисципліни є формування у здобувачів:

цілісної системи знань щодо моделей корпоративної соціальної відповідальності, розуміння теорії стейкхолдерів, принципів соціальної відповідальності бізнесу, взаємовідносин компанії із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності;

навичок оцінки результативності корпоративної соціальної відповідальності; планування розвитку корпоративної соціальної відповідальності як чинника підвищення конкурентоспроможності компанії на міжнародному ринку; впровадження системи корпоративної соціальної відповідальності в практику компанії; використання в діяльності компанії технологій паблік рілейшнз, які сприяють формуванню іміджу соціально відповідальної компанії; реалізації принципів соціальної відповідальності бізнесу; обґрунтування найбільш важливих на даному етапі розвитку компанії напрямків здійснення соціально відповідальної діяльності.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є корпоративна соціальна відповідальність міжнародних компаній.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні підходи, концептуальні моделі, методи впровадження корпоративної соціальної відповідальності в діяльності міжнародних компаній та технології комунікації зі стейкхолдерами для формування іміджу соціально-відповідальної компанії на міжнародному ринку.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
PH06	ЗК02, ЗК03, ЗК04, СК01, СК04
PH07	ЗК1, ЗК04, СК02, СК04
PH08	ЗК03, ЗК04, СК03, СК04
PH09	ЗК04, СК01, СК04
PH10	ЗК01, ЗК03, ЗК04

де, PH06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми МЕВ державною та іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

PH07. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

PH08. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з міжнародних економічних відносин з використанням сучасного наукового інструментарію.

PH09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері міжнародних економічних відносин, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

PH10. Аналізувати та оцінювати стан і перспективи розвитку міжнародних економічних відносин, зокрема, з урахуванням безпеко-орієнтованого аспекту управління міжнародним бізнесом, на основі цілісного наукового уявлення про економічну єдність світу, ефективно застосовувати регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері міжнародних економічних відносин та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях.

СК02. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики міжнародних економічних відносин.

СК03. Здатність інтегрувати знання з різних галузей, застосовувати системний підхід та враховувати неекономічні аспекти при розв'язанні комплексних проблем міжнародної економічних відносин та проведенні досліджень.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері міжнародних економічних відносин, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади корпоративної соціальної відповідальності.

Тема 1. Концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної відповідальності. Моделі корпоративної соціальної відповідальності. Принципи соціальної відповідальності.

Тема 2. Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління компанії. Організація діяльності з корпоративної соціальної відповідальності в компанії.

Тема 3. Оцінка результативності корпоративної соціальної відповідальності. Методи оцінювання ефективності програм корпоративної соціальної відповідальності.

Тема 4. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні та світі. Міжнародні ініціативи як чинник розвитку корпоративної соціальної відповідальності.

Змістовий модуль 2. Зв'язки з громадськістю як необхідний інструмент корпоративної соціальної відповідальності.

Тема 5. Взаємовідносини зі стейкхолдерами компанії.

Тема 6. Політика соціально відповідального ведення бізнесу в ринковому середовищі. Соціально відповідальний маркетинг. Принципи добросовісної конкуренції. Співпраця з неурядовими організаціями.

Тема 7. Корпоративна соціальна відповідальність та формування корпоративної культури компанії. Стандарти у сфері праці. Практики внутрішньої корпоративної соціальної відповідальності. Професійна етика.

Тема 8. Соціальна звітність та інформаційна політика щодо корпоративної соціальної відповідальності. Міжнародні стандарти звітності зі сталого розвитку. Побудова системи комунікацій щодо кооперативної соціальної відповідальності.

Зміст практичних занять

Під час проведення практичних занять здобувачі аналізують, систематизують, узагальнюють, закріплюють, поглиблюють теоретичні знання за обраною тематикою наукового дослідження та практичні навички, вміння формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази.

Перелік практичних (семінарських) завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Практичне заняття 1	Завдання 1. Дослідження глобальних тенденцій щодо розвитку КСВ. Аналіз впливу на тему дослідження.
Практичне заняття 2	Завдання 2. Аналіз моделей КСВ в різних країнах. Попередній аналіз об'єкту дослідження та складання переліку завдань дослідження.
Практичні заняття 3-4	Завдання 3. Оцінка програм КСВ. Інформаційно-аналітичне забезпечення дослідження. Глобальна ініціатива ООН. Цілі сталого розвитку.
Практичні заняття 5-6	Завдання 4. Концепція зацікавлених сторін, складання мапи стейкхолдерів. Оцінка взаємодії компанії зі стейкхолдерами.
Практичне заняття 7-8	Завдання 5. Зв'язки з громадськістю. План побудови системи комунікації.
Практичне заняття 9	Завдання 6. Нефінансова звітність, аналіз та формування звіту.
Практичне заняття 10	Обговорення та презентація результатів дослідження

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Завдання 1. Підготовка до лекцій та практичних занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, робота з науковою літературою
Завдання 2. Робота з літературними джерелами	Пошук наукової інформації. Відбір та систематизація літературних джерел. Оформлення завдання щодо обґрунтування актуальності теми дослідження
Завдання 3. Збір, обробка та систематизація первинної інформації	Робота із спеціальною літературою, електронний пошук наукової інформації, обробка та систематизація інформації
Завдання 4. Написання тез та підготовка презентації до виступу на конференції	Написання тез за темою наукового дослідження з урахуванням впливу КСВ.
Завдання 5. Презентація результатів дослідження	Підготовка презентації результатів дослідження. Підготовка виступу на конференції.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Теми 1 – 8), міні-лекції (Теми 4), проблемні лекції (Теми 8)).

Наочні (демонстрація (Теми 1 – 8)).

Практичні (практична робота (Теми 1 – 8), кейс-стаді (Теми 4, 6), семінари-дискусії (Тема 1).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: Індивідуальні навчально-дослідні завдання (60 балів), написання тез конференції (40 балів).

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді семестрового контролю.

Семестровий контроль: Залік.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається сумуванням балів за поточний контроль.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гарбар Ж.В., Мазур К.В., Мостенська Т.Г. Корпоративне управління та соціальна відповідальність. Частина 2. Корпоративна соціальна відповідальність: навч. посібник. Вінниця : ВНАУ, 2020. - 228 с.

2. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Хлевицька Т.Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навчальний посібник. Київ. Державний університет телекомунікацій, 2020. - 222 с.

3. Hancock, John. "Investing in corporate social responsibility : a guide to best practice, business planning and the UK's leading companies." (2005). Kogan Page Business Books. – 320 p.

4. Отенко І.П. Формування інформаційного простору підприємств в міжнародному бізнес-середовищі / І.П.Отенко, М.І. Чепелюк// Бізнес інформ. –

2016. - №9. – С. 236-240. Режим доступу: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-9_0-pages-236_240.pdf

5. Саприкіна М. Навіщо бізнесу звіти зі сталого розвитку <https://www.epravda.com.ua/columns/2019/10/31/653160/>

6. 10 ключових відмінностей між КСВ та благодійністю <https://mind.ua/publications/20232331-10-klyuchovih-vidminnostej-mizh-ksv-ta-blagodijnisty#one>

Додаткова

7. Отенко І.П., Чепелюк М.І. Корпоративна культура: міжнародний та трансформаційний аспекти : монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 243 с. Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/20079>

8. Соціальна відповідальність бізнесу: теорія та методологія обліку : монографія / С.Я. Король. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 416 с.

9. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / Н.М. Сіренко, Т.І. Лункіна, А.В. Бурковська. - Миколаїв : МНАУ, 2021. - 216 с.

10. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; уклад. В. Ю. Грунтковський. - Чернівці : Рута, 2017. - 139 с.

11. Гронь О. В. Концепція зацікавлених сторін в міжнародному бізнесі // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". - 2021. - №5. Режим доступу: <http://www.inter-nauka.com/issues/economic2021/5/>

Інформаційні ресурси

11. Міжнародне керівництво із соціальної відповідальності : ISO 26000:2010. URL <http://www.iso.org/iso/ru/home/standards/iso26000.htm>

12. Мережа Глобального договору в Україні : сайт. URL : <http://www.globalcompact.org.ua>

13. Зелена книга Європейського Союзу. http://www.rspenergy.ru/main/static.asp?art_id=15524

14. Декларація фундаментальних принципів і прав на робочому місці Міжнародної організації праці : Декларація [Електроний ресурс]. - Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_260

15. Організація економічного співробітництва та розвитку ОЕСР : сайт. URL: <http://www.oecd.org>

16. Центр Розвиток корпоративної соціальної відповідальності : сайт. URL: <http://csr-ukraine.org>

17 Brands Doing Corporate Social Responsibility Successfully <https://digitalmarketinginstitute.com/blog/corporate-16-brands-doing-corporate-social-responsibility-successfully>